

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МОДЕЛЮВАННЯ ТА АНАЛІЗУ
ПАТОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

**ФІЛОСОФІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПСИХОЛОГО-
ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ
КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ**

**МАТЕРІАЛИ РЕГІОНАЛЬНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

24–25 вересня 2015 року

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2015

ЗМІСТ

<i>Бондаренко С. В.</i> ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ МОЛОДІ У СУЧАСНОМУ СВІТІ.....	3
<i>Борисюк Л. О.</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ХІМІКО-БІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	7
<i>Бугаєвський К. А.</i> ОСНОВИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ, ГІГІЄНИЧНИХ ВИМОГ, ВИСВІТЛЕНІ В СТАРОМУ ЗАПОВІТІ	12
<i>Кадобний Т. Б., Кадобна Л. Б.</i> НОВА ФІЛОСОФІЯ АРТ-ТЕРАПІЇ.....	16
<i>Олексюк Н. С., Калаур С. М.</i> ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПО ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ТА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ АДИТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ.....	20
<i>Кравчук Л. В., Кравчук Л. О.</i> РЕФОРМУВАННЯ МЕДИЦИНИ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ В 40-х РОКАХ ЯК ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИЙ ФАКТОР НОВОЇ РАДЯНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.....	23
<i>Крячкова Л. В., Волчек В. В.</i> , НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ МЕДИКІВ ІСТОРИЧНОМУ ДОСВІДУ З ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЧУТЛИВОСТІ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	27
<i>Кульчицький В. Й.</i> ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я ЯК СКЛАДОВА ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ.....	31
<i>Луців О. Р.</i> СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОЕФЕКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	34
<i>Мартинів О. М.</i> ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ЗАСАДАХ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	37
<i>Мельничук І. М.</i> НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ.....	40
<i>Назарук В. Л.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ЗАСОБАМИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	44
<i>Нахасва Я. М.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	48
<i>Терешкевич Г. Т. (с. Діогена)</i> ПОНЯТТЯ «ЗДОРОВ'Я» ТА «ХВОРОБА» В БІОЕТИЦІ	51
<i>Христенко О. М.</i> ДО ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	54

<i>Шеремет А. М.</i> ПРОФЕСІОНАЛІЗМ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ У РОБОТІ З КЛІЄНТАМИ СОЦІАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ МАТЕРІ І ДИТИНИ ЯК ЧИННИК РЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ПІДХОДУ НА ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ.....	57
<i>Шукатка О. В.</i> ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ НА ЗАСАДАХ АКсіОЛОГІЇ	60
<i>Яцишина О. В.</i> ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	63
<i>Бугаєвський К. А.</i> ВАЛЄОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗДОРОВОГО ХАЧУВАННЯ В БІБЛІЇ.....	67
<i>Науменко Л. Ю., Борисова І. С., Березовський В. М.</i> СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ТА ФІЛОСОФІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ	73

суперечностей: між потребами суспільства у фахівцях, котрі відзначатимуться високим рівнем працездатності, професійної активності на основі ціннісного ставлення до здоров'я і здоров'язбережувальної діяльності та відсутністю цілеспрямованого формування у вищій школі у здоров'язберігаючої компетентності майбутніх економістів; між необхідністю практичної готовності майбутніх економістів до збереження здоров'я у процесі професійної діяльності й особистому житті та епізодичною практикою застосування методик здоров'язбережувального змісту для набуття студентами досвіду здоров'язберігаючої діяльності; між взаємозв'язком валеологічної підготовки майбутніх економістів, фізичним вихованням і майбутньою професійною діяльністю та необхідністю інтегративного підходу до формування здоров'язберігаючої компетентності майбутніх економістів на засадах аксіології.

Висновки. Необхідність вирішення назрілих суперечностей, актуальність проблеми формування здоров'язберігаючої компетентності майбутніх економістів, її недостатня теоретична і методична розробленість та нагальна потреба у виробленні практичних механізмів підготовки студентів до набуття досвіду збереження здоров'я на основі сформованих ціннісних орієнтацій зумовлюють проведення досліджень у напрямі формування здоров'язберігаючої компетентності майбутніх економістів на засадах аксіології. Основними напрямками дослідження окресленої проблеми є визначення теоретичних основ, особливостей та аналізу аксіологічного підходу до формування здоров'язберігаючої компетентності студентів, розробка методики та моделі формування здоров'язберігаючої компетентності майбутніх економістів на засадах аксіології.

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

*Яцишина Ольга Василівна,
аспірант кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка*

Збереження і зміцнення здоров'я молоді, формування у неї стійких соціальних настанов та розуміння важливості ведення здорового способу життя є однією з найактуальніших проблем сучасної держави, зокрема України, яка пов'язана з її майбутнім.

Питання стану здоров'я сучасної молоді, а також пошуку шляхів його покращення висвітлено у працях багатьох науковців. Так, зокрема, дослідники розглядали такі аспекти проблеми: стан і тенденції здоров'я молодого покоління (Н. Кабаченко, Н. Романова), особливості використання здоров'язбережувальних технологій у навчально-виховному процесі (О. Вашенко), поняття та класифікація здоров'язбережувальних технологій (І. Волкова) та ін. Незважаючи на досить велику кількість публікацій щодо здоров'язбережувальних технологій, питання їх реалізації під час вивчення студентами-медиками дисциплін циклу гуманітарної підготовки залишається практично недослідженим. Цим фактом обумовлено мету нашого дослідження, яка полягає у аналізі можливостей упровадження здоров'язбережувальних технологій у навчально-виховний процес у медичному університеті під час гуманітарної підготовки студентів.

Доцільність вивчення проблеми використання технологій здоров'язбереження у роботі зі студентами засвідчена, перш за все, показниками щодо погіршення стану фізичного та психічного здоров'я сучасної молоді. Так, Н. Кабаченко та Н. Романова, аналізуючи стан здоров'я населення України, зазначають, що чисельність молоді в Україні за роки незалежності знизилася майже на 1,5 млн. осіб (з 16,2 до 14,7 млн.) [3, с. 37]. Окрім того, свій стан здоров'я як «добрий» оцінюють лише близько половини респондентів у віці від 18 до 29 років (43% чоловіків і 36% жінок).

Близько чверті опитаних повідомила про наявність у них хронічних захворювань; близько двох третин респондентів регулярно страждають на застудні захворювання; 12% з них потерпають від застуди більше трьох разів на рік [3, с. 38]. Таким чином, виникає необхідність формування у молоді відповідального ставлення до власного здоров'я та прагнення зберегти його.

Особливої актуальності питання здоров'язбереження набуває для студентів медичних університетів. Саме прагнучи стати лікарями і оберігати здоров'я інших, студенти-медики повинні бути, свого роду, прикладом щодо збереження та зміцнення здоров'я. Робота з формування у студентів ціннісного ставлення до власного здоров'я повинна мати комплексний характер і проводитися не лише в процесі професійної підготовки при вивченні профільних дисциплін, але й посередництвом гуманітарних дисциплін, зокрема, філософії, соціології, основ психології та ін.

Для більш глибокого розуміння можливостей реалізації здоров'язбережувальних технологій під час гуманітарної підготовки студентів медичних університетів доцільно визначити поняття здоров'язбережувальних технологій та їх основні види.

Як зазначає І. Волкова, під здоров'язбережувальними технологіями сучасні вчені пропонують розуміти: сприятливі умови навчання (у школі, коледжі, університеті та ін.) – відсутність стресових ситуацій, перенавантаження, адекватність педагогічних вимог та методик навчання та виховання; оптимальну організацію навчального процесу, що має бути побудований у відповідності до вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм; повноцінний та раціонально організований руховий режим (періодичні фізкультхвилинки з елементарними фізичними рухами під час заняття) [2].

Нині вчені, зокрема, О. Ващенко, виокремлюють такі основні типи здоров'язбережувальних технологій, які можуть бути використані у навчально-виховному процесі у ВНЗ: здоров'язбережувальні (здоров'язберігаючі) – технології, що створюють безпечні умови для

перебування, навчання та праці у навчальному закладі та ті, що вирішують завдання раціональної організації виховного процесу (з урахуванням вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм), відповідність навчального та фізичного навантажень можливостям студента (учня); оздоровчі – технології, спрямовані на вирішення завдань зміцнення фізичного здоров'я студентів (учнів), підвищення потенціалу (ресурсів) здоров'я: фізична підготовка, фізіотерапія, аромотерапія, загартування, гімнастика, масаж, фітотерапія, музична терапія та ін.; технології навчання здоров'ю – гігієнічне навчання, формування життєвих навичок (керування емоціями, вирішення конфліктів тощо), профілактика травматизму та зловживання психоактивними речовинами, статеве виховання; виховання культури здоров'я – виховання у студентів особистісних якостей, які сприяють збереженню та зміцненню здоров'я, формуванню уявлень про здоров'я як найвищу цінність, посиленню мотивації на ведення здорового способу життя [1].

Необхідність впровадження здоров'язбережувальних технологій у ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України» під час вивчення гуманітарних дисциплін обґрунтована специфікою гуманітарних дисциплін, які є, здебільшого, теоретичними дисциплінами. Таким чином, виникає ситуація, коли протягом кількох годин студенти не змінюють тип навчальної роботи, що, у свою чергу, не відповідає педагогічним та гігієнічним вимогам до навчально-виховного процесу.

Ця проблема, на наш погляд, може бути вирішена впровадженням здоров'язбережувальних технологій, а саме: технологій навчання здоров'ю та технологій виховання культури здоров'я (за класифікацією О. Ващенко).

Так, найпростішими і найефективнішими прийомами збереження здоров'я в медичному університеті можуть бути: фізкультхвилинки або фізкультпаузи, які доцільно проводити 1-2 рази протягом заняття та які складаються з елементарних фізичних вправ (встати, присісти, нахилитися в різні боки, потягнутися та ін.); контроль і самоконтроль за правильною

поставою під час письма, читання; виконання дихальних вправ; виконання гімнастики для очей.

Наведені вправи повинні виконуватися регулярно, а процес їхнього виконання повинен контролюватися викладачем. Регулярне використання таких прийомів, спрямованих на збереження здоров'я сприятиме розумінню студентами необхідності їх виконання не лише у навчальній аудиторії, але й під час самостійної навчальної роботи.

Висновки. Таким чином, впровадження здоров'язбережувальних технологій у навчальний процес залишається актуальною проблемою сьогодення. Особливої актуальності ця проблема набуває під час вивчення дисциплін циклу гуманітарної підготовки. Найефективнішими прийомами реалізації здоров'язбережувальних технологій серед студентів медичних університетів можуть стати елементарні фізичні вправи (фізкультпаузи), вправи для постави та очей, дихальні вправи, які повинні виконуватися регулярно під час занять.

Література

1. Вашенко О. Готовність вчителя до використання здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі / О. Вашенко, С. Свириденко // Здоров'я та фізична культура. – 2006. – №8. – С. 1–6.
2. Волкова І. В. Поняття «здоров'язберігаючі технології» та їх класифікація [Електронний ресурс] / І. В. Волкова // Комунальний вищий навчальний заклад: «Харківська академія неперервної освіти». – Режим доступу: http://edu-post-diploma.kharkov.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=712
3. Кабаченко Н. В. Здоров'я молодого покоління: стан, тенденції, перспективи / Н. В. Кабаченко, Н. Ф. Романова // Молодь в умовах становлення незалежної України (1991-2011 роки) : щоріч. доп. Президентів України, Верховній Раді України, Кабінету міністрів України про становище молоді в Україні. – К., 2012. – Розд. 1, підрозд. 1.2. – С. 37–59.

ВАЛЄОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗДОРОВОГО ХАЧУВАННЯ В БІБЛІЇ

*Бугасвський Костянтин Анатолійович,
кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної реабілітації,
спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я
Запорізький державний медичний університет*

Мета. Дослідити в Біблійних текстах книг Старого та Нового Заповітів данні, що вказують на особливості харчування та вживання окремих продуктів людьми того часу, які притримувалися вказівок Самого Бога, переданих людству в Його законах через патріархів та пророків та визначити можливість застосовувати людям і сьогодні в формуванні основ здорового харчування.

Результати дослідження. Основи здорового способу життя присуді людині протягом всього часу її земного буття. І не тільки власний досвід чи досвід мільйонів поколінь людей покладені в основу раціонального, здорового харчування. Насамперед, весь спосіб життя людини, в тому числі ш основи здорово харчування закладені та передані людині Самим Творцем. Його погляди та вказівки відображені як в Святому письмі, так і закарбовані в Святих книгах, міфах та легендах народів та всього людства [1,3; 2,4].

Серед інших, життєво необхідних потреб всього живого, харчування є невід'ємною складовою життя людини [2, 6]. Це є першою заповіддю, яку Бог дав людству: «І сказав Бог: Оце дав Я вам усю ярину, що розсіває насіння, що на всій землі, і кожне дерево, що на ньому плід деревний, що воно розсіває насіння, нехай буде на їжу це вам! І земній усій звірині і всьому птаству небесному, і кожному, що плазує по землі, що душа в ньому жива, уся зелень ярина на їжу для них. І сталося так». (Буття 1:27-31). Як ми бачимо з наведеного тексту, на початку існування людини їм в їжу була надана Богом тільки рослинна їжа. Це стосувалося також і всього тваринного світу. Ніщо, окрім збіжжя та плодів дерев людина в їжу не вживала! Але так тривало не довго! Після гріхопадіння перших людей, які споживали різноманітну рослинну їжу в Едемському саду, людство тепер повинно було